

ЈЕДАН ПОГЛЕД НА РАЗВИТАК ТРЕЗОРА

Сажетак

Аутор у раду покушава пружити један упоредни и историјски поглед на питање развоја института трезора као једног од носећих стубова система јавних финансија. У том циљу, нуди се осврт на генезу ове установе у најзначајнијим упоредним системима и домаћем правном простору. Трезорско пословање не подразумева искључиво извршавање налога централне банке, већ га је нужно разлучити на онолико функција колико захтева процес извршења буџета. Традиционални трезори имали су претежно благајничку и контролну функцију, да би, касније, банкарска функција, која подразумева самосталност или велику аутономност трезора, постала значајно видљивија. У савременим условима, можемо га посматрати и као једну парабанкарску институцију.

Кључне речи: трезор, благајна, каса, буџет, јавне финансије.

*

Много је дефиниција трезора.¹ Било је и таквих покушаја да се спочетка одреди као велики резервоар прихода државе и банкар буџета, а потом, читалац испровоцира на питање како је то могуће и на који волшебан начин резервоар може истовремено бити и банкар.²

* Аутор је редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу. Електронска адреса аутора: pstojanovic@jura.kg.ac.rs.

¹ Сам термин „трезор“ има латински корен у појму *thesaurus*, означавајући затворену и добро обезбеђену просторију у којој се чувају вредности различите природе (новац, племенити метали, реликвије, хартије од вредности, итд).

² Вид. Edgard Allix, *Traité élémentaire de science des finances et de législation financière française* : 6e édition, Rousseau & Cie, Paris, 1931, стр. 325.

Развојем буџетских финансијских структура и токова, те посебно са снажним напретком јавне привреде и њене финансијске снаге, растао је и интерес за садржајем и улогом ове интересантне институције.³

Трезор представља инструмент који је сличан институцији буџета. Често се оцењује „као један од основних елемената система јавних финансија“⁴, „један од носећих стубова финансијске архитектуре“⁵ или као „финансијски аспект буџета“⁶. Илустрације ради, проф. Стурм је трезор посматрао као својеврсног преносиоца наслеђа буџета, јер, сваке године – „један буџет умире, а други се рађа. Трезор, напротив, не умире.“⁷

Различити правни системи диференцирано се односе према овом механизму. Његова организација, стога, није унифицирана. Најчешће је у домену креатора политика одговор на питање да ли су трезорске функције потребне или не, и, ако су потребне – у којој мери и какав ће бити њихов појавни облик организовања – трезор или неки други. Притом, ваљало би поћи од потребе да се утврди којим се путем, инструментима и методама могу остварити одлучни привредни ефекти. Када су пут, инструмент или метод фискални – или, у дијапазону који их у крајњој последици сврстава у фискалне – они утичу у одлучној мери на економски (привредно-системски) механизам.⁸ Свакако, са аспекта извршења финансијских активности државе, трезор је *par excellence* извршилац њеног буџета, без обзира на то да ли се појављује у својству банкара или државног благајника – све послове извршења буџета трезор обавља у име државе и за њен рачун, а на основу државних ингеренција које јој даје њен финансијски империјум.

³ Vuk Ognjanović, *Javne finansije : teorija, institucije, menadžment. [Knj.] 1*, Grifon-group/Fakultet za trgovinu i bankarstvo, Podgorica/Novi Beograd, 2001, стр. 73

⁴ Гордана Илић-Попов, Ђорђе Павловић, *Лексикон јавних финансија*, Завод за унапређење и рентабилност пословања, Београд, 2003, стр. 319.

⁵ Јован Ловчевић, *Институције јавних финансија : нето издање; допунио : Мирослав Петровић*, Службени лист СРЈ, Београд, 1993, стр. 215; У једној од првих књига које су популарисале јавне финансије на овим просторима писало је: „Касе су органи којима се материјално покретање и подељивање буџетом одређених новчаних сума у газдинству државном извршује“ (Чедомиљ Мијатовић, *Наука о државном газдинству или наука о финансији : по Лоренцу Стајну и другима*, У Државној штампарији, Београд, 1869, стр. 39).

⁶ Henry Laufenburger, *Budget et Tresor*, Sirey, Paris, 1948, стр. 233.

⁷ René Stourm, *Cours De Finances : Le Budget : 6e Edition*, Félix Alcan et Guillaume, Paris, 1909, стр. 259.

⁸ Мирослав Петровић, „Реалне могућности и дometri фискалне политике“, у: *Привредни развој и привредни систем Југославије : (прилози са скупа одржаног у САНУ 3. и 4. децембра 1980)* (уредник: Иван Максимовић, Српска академија наука и уметности, Београд, 1982, стр. 314-315.

Уочљив тренд последњих деценија у већини *OECD* земаља је систем трезора који собом носи још три задатка: одржавање укупне фискалне дисциплине, алокацију средстава у складу са приоритетима државе и подстицање ефикасног пружања јавних услуга. Земље са стабилном привредом и чврсто постављеном фискалном контролом могу се у управљању финансијским пословима постепено ослањати на циљеве алокативне ефикасности и трошковно ефикасног пружања јавних услуга.⁹

Нажалост, трезор као тема научних и стручних радова и даље се ретко појављује у домаћој јавнофинансијској литератури. „О трезору се расправља евентуално и узгредно, но не и увек, у деловима финансијске литературе посвећене буџету (и тих радова је мало) и то само од стране појединих аутора.“¹⁰ Стога се чинило zgodним пружити и један осврт више на питање генезе овог значајног института јавних финансија и (још једаред) подсетити на важност његове улоге у финансијској привреди.

**

Добра администрација подразумевала је солидну организацију благајничке службе у античкој Грчкој и старом Риму. Како није долазило до стриктног раздвајања приватноправних и јавноправних овлашћења владара у располагању домусом и фискусом, то и служба благајне није била организована на целисходан начин. Од IV века администрација финансија била је подељена на: државни трезор (*aerarium sacrum* или *sacrae largitiones*), трезор круне (*aerarium privatum* или *privatae largitiones*) и благајну префекта преторије (*arca praefecturae*).¹¹ Ова разлика, пак, није била од велике практичне важности будући да се сматрало да је суверен изасланик богова на земљи, да је његова реч закон и божја воља, па се и трошење државних прихода у приватне сврхе сматрало природним.

Први систем, систем специјалних каса, условљен је био поделом на владареву (камералну) и самосталну фискалну касу, што је код

---

⁹ Милева Анђелковић, *Буџетско право*, Правни факултет – Центар за публикације, Ниш, 2010, стр. 83.

¹⁰ Božidar Raičević, Snežana Stojanović, „Trezor u budžetskom sistemu Republike Srbije”, u: *Tranzicija i institucije* (urednik: Veselin Vukotić), Centar za ekonomska istraživanja Instituta društvenih nauka, Beograd, 2002, стр. 236.

¹¹ Нав. према: Милан Радојковић, *Контрола буџета : докторска расправа*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1940, стр. 27.

ове друге, даље, изазивало поделе на самосталне провинцијске касе. Сем тога, и свака грана администрације поседовала је независно рачуноводство и касу у којој су се прикупљали сви приходи и из које су се исплаћивали сви расходи односног ресора. Чак ни евентуални касени суфицити нису могли бити распоређивани од стране централне фискалне касе без пристанка провинцијских надлештава. Овакав систем преовлађујући је био у Старом и Средњем веку. Превазиђен је тек у Енглеској у XVII веку када је потреба отплате јавних дугова упутила на закључак да систем специјалних каса значи нерационално и нехармонично задовољавање јавних потреба. У осталим земљама Европе прелаз на касено јединство извршен је тек крајем XVIII и почетком XIX века.

Систем касеног јединства¹² се чак и међу оновременим ауторима, тзв. класицима јавних финансија, сматрао далеко примеренијим, но, таква „организација благајничке службе стајала је у вези и сасвим лепо кореспондирала како са тадашњом децентралисаном организацијом државне власти, тако и са системом специјалних фондова“¹³.

У Француској је трезор стекао финансијску независност тек у XIX веку, иако је још у XIII веку краљ Филип Август извршио поделу између личне и државне имовине, односно личне и државне касе. Пре тога, све што је представљало имовину краљевског трезора (*le Trésor royal*) сматрало се личном краљевом својином.¹⁴ Централизација финансијске службе отпочела је тек за време владавине Франсоа I, 1552. године. Уместо две касе – једне која је примала приходе са домена и друге која је примала приходе од пореза, установљена је једна каса у Лувру (*l'Épargne*). Како би се на својеврсан начин олакшала централизација територија краљевина била је подељена у 16 области – *les généralités*. „У свакој области један орган, општи скупљач прихода – *le receveur général* – имао је за дужност да сваког месеца скупља приходе од локалних скупљача прихода са домена и од пореза и да

---

¹² У погледу остваривања овог начела, Милан Стојадиновић је у својој докторској расправи писао: „У овом погледу државно газдинство се приближује приватном. Држава се мора старати да својим новцем исто онако целисходно управља као сваки умешан банкар. Ова сродност одвела је благајничку управу банкарству, благајнице су данас у модерним државама – по примеру Енглеске – спојене са великим банкама“ (Милан Стојадиновић, *Немачки буџет : докторска дисертација брањена 1. децембра 1911*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1912, стр. 98).

¹³ Милан Тодоровић, *Наука о финансијама : II Буџет*, Геца Кон, Београд, 1933, стр. 213.

¹⁴ Главни извор прихода представљали су приходи са домена и од тзв. *la taille*-а – најстаријег облика непосредног пореза.

их шаље трезору.¹⁵ Организовањем благајничке службе и постављањем министра трезора, институт трезора стиче своја права обележја тек 1806. године. Нешто касније, 1814. године, под бароном Луисом као министром, трезор добија и карактеристике данашње службе, а 1940. године министар финансија Ив Бутелије пружа му званичан назив Дирекција трезора.¹⁶

У Немачкој царевини благајничка служба није била организована по систему касеног јединства у најчистијој форми. Централно место за целокупну благајничку службу (изузев војне) имала је Главна Царевинска благајна (*Reichshauptkasse*). Но, та главна благајна није вршила плаћања. Она је била само рачунополагачка благајна у којој су се концентрисали рачуни других каса. Издавала је признанице и водила књиге о приходима и расходима царевине, док је непосредна плаћања вршила помоћна благајна.¹⁷ С обзиром на то да је Царевину сачињавало „25 држава и државица“, подручне су касе биле подељене, као и касе надлештава, у две групе. Првој групи припадале су следеће касе: благајна Министарства колонија, генерална поштанска благајна, благајна Управе царевинских дугова, благајна патентног бироа, Министарства спољних послова, Рачунског суда и благајна Рајхстага. Код благајни друге групе, Царевинска благајна преузела је целокупно руковање и полагање рачуна: то су биле благајне министарства мари-на, унутрашњих дела, финансија, правде, као и железничке дирекције, великог Војног суда и Инвалидског фонда. Пошто је прикупљање царевинских пореза и царина било у надлежности посебних држава, као и плаћања која су се, по различитим основама, имала вршити у име Царевине, то је главна Царевинска благајна одржавала тесне пословне везе са благајнама посебних држава. Емисија новца и контрола новчане масе налазили су се под јурисдикцијом Централне царевинске банке. Проф. Хекел наводио је да је једино Виртемберг имао „благајништво сређено централистички по системи [*sic*] јединствених државних благајна.“¹⁸

¹⁵ Милан Радојковић, *Контрола буџета : докторска расправа*, нав. дело, стр. 35.

¹⁶ Нав према: François Eck, *Le Tresor*, Puf, Paris, 1982, стр. 55-76.

¹⁷ Нав. према: Милан Стојадиновић, *Немачки буџет : докторска дисертација брањена 1. децембра 1911*, нав. дело, стр. 102.

¹⁸ Макс фон Хекел, *Буџет : превод Лаза Пачу*, Уредништво Финансијског прегледа, Београд, 1902, стр. 249; Оваква децентрализованост била је, дакако, условљена проблемима политичке природе. У том смислу, загребачки професор Фран Милобар писао је: „јер када се је касније стало и у Њемачкој ширити новчано господарство, које је другдје, особито у Францеској омогућило централној власти ојачати до апсолутизма – било је господство ових кнезова и војвода већ тако устаљено, да је новчано господарство помогло њима до

***

У систему трезора Краљевине Србије почетком двадесетог века постојале су – Главна државна благајница, специјалне благајнице (царинске, поштанско телеграфске, железничке – које нису биле специјалне касе, већ касе надлештава) и окружне благајнице. Законом о уређењу Главног државног рачуноводства од 5. маја 1911. настојало се да се српским државним финансијама пружи што више обележја јавних финансија Немачке царевине, да се „изведе једна јача централизација државног новца (...) спроведе принцип фискалног јединства благајни и (...) омогући интензивнија контрола“¹⁹. У неким својим текстовима, Проф. Бајкић је овакав систем државног рачуноводства оцењивао као прилично назадан и примитиван и наводио да су се за благајничке послове неретко регрутовали бивши полицајци, ђумрукчије и учитељи.²⁰ Могло би се прихватити да се о питању централизације трезорских финансија може говорити тек од времена великог рата, 1915. године – онда када су биле укинуте споредне самосталне благајне (судова, школа, болница, војних команди, итд).²¹ Благајничка служба, коју је раније вршила Народна банка за рачун државе, обухватала је један

апсолутизма, а не царској влади“ (Franjo Milobar, *Financijsalna znanost : Sv. 1 : Historički dio*, Merkur, Zagreb, 1919, стр. 74-75).

¹⁹ Милан Стојадиновић, *Немачки буџет : докторска дисертација брањена 1. децембра 1911*, нав. дело, стр. 175.

²⁰ У тексту „Интересантне државно-рачунске успомене“ (одељку рукописа „Нов закон о државном рачуноводству“ који је био објављен у Народном благостању 1941. године), између осталог, наводи један случај из 1910. године који би нам могао осветлити стање тадашњег државног рачуноводства (и рећи, између редова, још штошта): „Утврђен је дефицит у Државној благајни од 180.000 динара и главни државни благајник осуђен је на 20 година робије. На жалбу, а из формалних разлога, Касација је оборила ту пресуду. Кад је наш уредник проучио сва акта запрепастио се колико је површно и нестручно вођено ислеђење и како је лакомислено суд осудио благајника на 20 година робије. На претресу који је трајао три дана и коме је присуствовао цео финансиски Београд, и наш уредник је доказао да је стање рачуноводства у Министарству финансија такво да је читав низ чиновника морао да учини то дело. Документа која су два пута наплаћена – у томе је лежало кривично дело – нису чувана у каси већ су слана у архиву као документа без материјалне вредности, а књиговодство је било тако примитивно да се није могло разликовати од оног једног бакалина. Као сведоци против благајника била су два млада чиновника – обоје живи – од којих је један доцније био начелник Министарства финансија. Не мало су били они збуњени кад је наш уредник доказао на претресу да је исто тако један од њих могао да учини то дело и да против благајника постоји исто толико доказа колико и против њих и још неких других чиновника. Суд је нашао да је одиста стање рачуноводства такво да не може да прими на душу главног државног благајника и пустио га на слободу, на којој се налази и данас усред Београда“ (Велимир Бајкић, *Изабрани списи : уредник Бошко Мијатовић*, Службени гласник, Београд, 2009, стр. 273-274).

²¹ Милорад Недељковић, *Елементи науке о финансијама*, Штампарија и литографија Ернеста Фишера, Суботица, 1921, стр. 81.

релативно мали број благајничких радњи. Она се састојала углавном у посредовању приликом исплате купона и амортизованих обвезница државних зајмова, будући да је Народна банка код многих зајмова Краљевине Србије била означавана као место плаћања. У благајничку службу улазила је и посредничка служба између државног трезора и иностраних поверилаца по амортизационој и каматној служби.²²

У првој Југославији, систем је био оличен у централној, државној каси, мада су постојале и такозване касе министарства и надлештава (попут *Verwaltungsweig* и *behördliche Kassen*). Функционисао је преко елементарних, средњих и великих каса, распоређених по читавој земљи (важио је, са територијалног аспекта, бановински систем у уређењу тадашњих југословенских државних финансија). Главна државна благајница представљала је одсек Одељења државног рачуноводства и буџета у оквиру Министарства финансија.²³

У другој Југославији, трезорско и благајничко пословање готово да крећу да се поистовећују, а благајничка служба прелази у надлежност Службе друштвеног књиговодства (СДК). Обједињавањем контролно-аналитичких функција које је вршила друштвена евиденција банке и накнадне контроле коју је вршила финансијска инспекција формирана је СДК као самостална јавна служба с функцијама државног благајника, књиговође и контролора.²⁴ Делокруг рада обухватао је три врсте послова: послова вршења јавних овлашћења, послове унутрашњег платног промета и услужне послове. Можемо слободно закључити да је Служба представљала један квазитрезор – обављала је функције за рачун правних лица која су располагала новцем у жиралном облику, а преузела је искључиво послове унутрашњег платног промета између корисника, тада, тзв. друштвених средстава.

Са првим покушајем реформе фискалног система који би приближио наше друштво амбијенту карактеристичном за тржишно оријентисане привреде почело се тек током 1991. и 1992. године. Ваља се сложити с тим да су, „нажалост, услед неповољног дејства бројних ендогених и егзогених фактора, а посебно ретроградних потеза повлачених током последње деценије XX века, бројним и неконзистентним променама, систем и политика јавних прихода и јавних расхода

---

²² Народна банка Југославије, *Народна банка : 1884-1934*, Завод за израду новчаница, Топчидер, 1934, стр. 71.

²³ Министарство финансија, *Министарство финансија Краљевине Југославије : 1918-1938*, Министарство финансија, Београд, 1939, стр. 12.

²⁴ Тоша Тишма, *Javne finansije*, Informator, Zagreb, 1964, стр. 345.

Србије попримили (...) бројне лоше карактеристике, због чега је било неопходно приступити реafirмацији концепције реформе из 1991-1992. године.²⁵ Јер, тих година трезорске функције обављала је искључиво Народна банка Југославије – Завод за обрачун и плаћања (ЗОП), а „ЗОП није правио разлику између буџетских рачуна и осталих рачуна преко којих се одвијао промет новчаних средстава“²⁶. До промена долази тек у првој деценији 21. века пројектом установљавања трезора при Министарству финансија и увођењем информационог система за управљање јавним финансијама.

****

У доктрини јавних финансија неспорно је да трезор поседује три функције: благајничку, контролну и банкарску. Стога трезорско пословање не подразумева искључиво извршавање налога централне банке, већ га је нужно разлучити на онолико функција колико захтева процес извршења буџета. Традиционални трезори имали су претежно благајничку и контролну функцију, да би, касније, банкарска функција, која подразумева самосталност или велику аутономност трезора, постала значајно видљивија. Трезор, тако, можемо посматрати у савременим условима и као једну значајну парабанкарску институцију.

У појединим државама, попут Француске или Сједињених Америчких Држава, постоје специјализоване трезорске институције. У другима, пак, исте институције представљају организационе јединице министарства надлежног за финансије. И за једне и за друге, у смислу остварења трезорских функција, најважније је, заправо, питање обезбеђења транспарентности, одговорности и постојања јединственог рачуна трезорског пословања. Основна предност трезорског пословања путем јединственог рачуна и јесте у томе што се на тај начин омогућује транспарентно извршење трансакција, уз минимизовање ризика од неликвидности буџета, минималне трошкове задуживања и минималну буџетску резерву.²⁷

Општеприхваћен је став да се савремени трендови у буџетском рачуноводству огледају у фискалној транспарентности и економској

---

²⁵ Воџдар Раићевић, Snežana Stojanović, „Трезор у буџетском систему Републике Србије”, *нав. дело*, стр. 234.

²⁶ *Исто*, стр. 242.

²⁷ Љупчо Николовски, „Улога трезора у систему управљања јавним финансијама”, *Рачуноводство : часопис за рачуноводство, ревизију и пословне финансије*, бр. 3-4/2012, стр. 85.

ефикасности. Поједини аутори наводе да се системи трезора у Бразилу, Норвешкој, Русији, Сједињеним Америчким Државама, али и државама као што су Бугарска или Јужна Африка могу препознати као најефикаснији.²⁸ Препоруке ММФ-а и Светске банке у циљу успостављања квалитетнијег буџетског система – савети које су добијале бројне транзиционе економије – претежно су се односили на питања: доношења свеобухватног буџетског закона као оквира за ефикасно управљање јавним средствима и имовином, усвајања ГФС методологије и креирања контног оквира у складу с овом класификацијом, увођења консолидованог рачуна трезора преко којег би се обављале све трансакције и оснивања организационе јединице за управљање готовином у оквиру трезора и формулисања његових надлежности.²⁹ Ваља се сложити са онима који афирмативно говоре о успеху те реформске визије у нас. Барем у смислу законодавног оквира.

ЛИТЕРАТУРА

Анђелковић, Милева, *Буџетско право*, Правни факултет – Центар за публикације, Ниш, 2010.

Allix, Edgard, *Traité élémentaire de science des finances et de législation financière française : 6e édition*, Rousseau & Cie, Paris, 1931.

Бајкић, Велимир, *Изабрани списи : уредник: Бошко Мијатовић*, Службени гласник, Београд, 2009.

Eck, François, *Le Tresor*, Puf, Paris, 1982.

Илић-Попов, Гордана, Павловић, Ђорђе, *Лексикон јавних финансија*, Завод за унапређење и рентабилност пословања, Београд, 2003.

Ловчевић Јован, *Институције јавних финансија : нето издање; допунио : Мирослав Петровић*, Службени лист СРЈ, Београд, 1993.

Laufenburger, Henry, *Budget et Tresor*, Sirey, Paris, 1948.

Мијатовић, Чедомил, *Наука о државном газдинству или наука о финансији : по Лоренцу Стајну и другима*, У Државној штампарији, Београд, 1869.

Министарство финансија, *Министарство финансија Краљевине Југославије : 1918-1938*, Министарство финансија, Београд, 1939.

---

²⁸ Eivind Tandberg, *Treasury System Design : A Value Chain Approach*, IMF Working Paper, WP/05/153, Washington, 2005, стр. 17.

²⁹ Ali Hashim, Bill Allan, *Treasury Reference Model*, World Bank, Paris, 2001, стр. 13.

- Milobar, Franjo, *Financijska znanost : Sv. 1 : Historički dio*, Merkur, Zagreb, 1919.
- Народна банка Југославије, *Народна банка : 1884-1934*, Завод за израду новчаница, Топчидер, 1934.
- Недељковић, Милорад, *Елементи науке о финансијама*, Штампарија и литографија Ернеста Фишера, Суботица, 1921.
- Николовски, Љупчо, „Улога трезора у систему управљања јавним финансијама“, *Рачуноводство : часопис за рачуноводство, ревизију и пословне финансије*, бр. 3-4/2012.
- Огњановић, Vuk, *Javne finansije : teorija, institucije, menadžment. [Knj.] 1*, Grifon-group/Fakultet za trgovinu i bankarstvo, Podgorica/Novi Beograd, 2001.
- Петровић, Мирослав, „Реалне могућности и домети фискалне политике“, у: *Привредни развој и привредни систем Југославије : (прилози са скупа одржаног у САНУ 3. и 4. децембра 1980)* (уредник: Иван Максимовић), Српска академија наука и уметности, Београд, 1982.
- Радојковић, Милан, *Контрола буџета : докторска расправа*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1940.
- Raičević, Božidar, Stojanović, Snežana, *Trezor u budžetskom sistemu Republike Srbije*, у: *Tranzicija i institucije* (urednik: Veselin Vukotić), Centar za ekonomska istraživanja Instituta društvenih nauka, Beograd, 2002.
- Стојадиновић, Милан, *Немачки буџет : докторска дисертација брањена 1. децембра 1911*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 1912.
- Stourm, René, *Cours De Finances : Le Budget : 6e Edition*, Félix Alcan et Guillaume, Paris, 1909.
- Тодоровић, Милан, *Наука о финансијама : II Буџет*, Геца Кон, Београд, 1933.
- Tandberg, Eivind, *Treasury System Design : A Value Chain Approach*, IMF Working Paper, WP/05/153, Washington, 2005.
- Тишма, Тоша, *Javne finansije*, Informator, Zagreb, 1964.
- Хекел, Макс фон, *Буџет : превод Лаза Пачу*, Уредништво Финансијског прегледа, Београд, 1902.
- Hashim, Ali, Allan, Bill, *Treasury Reference Model*, World Bank, Paris, 2001.

Predrag Stojanovic

A LOOK AT THE DEVELOPMENT OF THE TREASURY

Resume

In this paper, the author aims at providing a comparative and historical view of the issue of the development of the treasury institute as one of the supporting pillars of the public finance system. To that end, a review of the genesis of this institution in the most significant comparative systems and the domestic legal area is presented. Treasury business does not mean exclusively executing orders from the central bank, but it is necessary to differentiate as many functions as the budget execution process requires. Traditional vaults had predominantly a cashing and control function, so that, later on, the banking function, which implies the independence or great autonomy of the vault, would become significantly more visible. In contemporary conditions, we can see it as a parabanking institution.

Key words: treasury, treasure house, cash register, budget, public finance.

